

**ARCHIEF VAN DE SCHEPENBANK
EN WEESKAMER VAN**

SCHAKERLOO

1641-1796

Eilanden Tholen en Sint Philipsland

Tholen en Sint Philipsland waren steeds twee afzonderlijke eilanden, waarvan het eerste door aandijking is uitgebreid, totdat het op het einde der middeleeuwen de gedaante kreeg, die het in het algemeen nog steeds heeft behouden. Sint Philipsland was ook in de 15e en 16e eeuw meer dan eens bedijkt, maar is daarna ondergelopen gebleven, totdat het in 1645 weer is ingedijkt. Alleen van het Sint Philipsland van na 1645 zijn archiefstukken bewaard gebleven. De heerlijkheden Oud-Vossemeer en Nieuw-Vossemeer, die eerst later zijn ingedijkt, waren steeds in gemeenschappelijk bezit, en over beide heerlijkheden voerde één college van schout en schepenen het bestuur. Daarom moest Nieuw-Vossemeer, hoewel het niet op Tholen of Sint Philipsland, maar op het vaste land van Brabant is gelegen, ook hier worden ondergebracht. Op Tholen en Sint Philipsland bevindt zich één grafelijke stad: Tholen (zie nader aldaar) en één stad, die aan afzonderlijke heren toebehoorde, Sint Maartensdijk, voorts de hoge heerlijkheden Oud- en Nieuw-Vossemeer, Poortvliet, Scherpenisse en Vrijberge, terwijl tenslotte alle overige heerlijkheden ten aanzien van de rechtspraak onder de lage heerlijkheden worden begrepen. Alleen was volgens de uitgiftebrief van 1407 (zie Teg. Staat II, blz. 542) ook Stavenisse oorspronkelijk een hoge heerlijkheid. Het is echter in 1509 ondergelopen en eerst in 1599 weer bedijkt en van toen af aan een lage heerlijkheid geworden.

Schakerloo

LAGE HEERLIJKHEID SCHAKERLOO

Deze onder de jurisdictie der stad Tholen behorende heerlijkheid, had gedurende de jaren 1574-1796 een eigen regering, bestaande uit schout en vijf schepenen (een van deze had de titel van burgemeester), die daags na de vermaking van de magistraat van Tholen, op dezelfde wijze als deze werden benoemd, zie behalve Teg. Staat II, blz. 99 vlg. ook Ermerins, Zeeuwsche Oudheden VIII, 1, blz. 60 vlg. In 1795 trachtten de inwoners van Schakerloo zich geheel aan de invloed van de magistraat van Tholen te onttrekken. De zaak kwam voor het provinciaal bestuur, dat in 1796 bepaalde, dat Schakerloo voor het vervolg zou zijn "onafscheidbaar en onder ééne jurisdictie" met Tholen. Daarmee was het afzonderlijk bestuur van Schakerloo voorgoed vervallen.

ARCHIEF VAN DE VIERSCHAAR

De hieronder beschreven stukken werden in 1796 gevoegd bij het archief van de vierschaar van Tholen, welks lotgevallen ze sedert dat jaar geheel hebben gedeeld. Weesakten bevinden zich tussen overige de schepenakten.

Archief van de schepenbank en de weeskamer van Schakerloo, 1641-1796

1. Rechtspraak in boetstraffelijke en civiele zaken

5889. Gerechtsrol,
1655-1792 1 deel

2. Vrijwillige rechtspraak

5890 en 5891. Register van schepenakten,
1641-1796 2 delen

N.B. Beide delen zijn getiteld: "Gewillige
kennissen en transporten van Schakerloo".

5890. 1641-1760

5891. 1760-1796.

5892 en 5893. Minuten van schepenakten,
1758-1796 2 banden

5892. 1758-1775

5893. 1776-1796